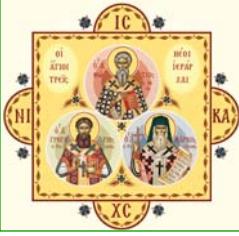

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μή σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μή σιώπα... Διὰ τοῦτο ἀγάγῃ ὁ τάλας, δεδουκῶς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Συγκρίσεις τῶν ὄσων συμβαίνουν στὸν σύγχρονό μας
Διαχριστιανικὸ καὶ Διαθρησκευτικὸ Διάλογο
μὲ ὅσα συνέβαιναν κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ

Τρία Εἶδη Ἀθεΐας*

Τοῦ Πανοσιολογ. Ἀρχιμανδρίτου
Μελετίου Ἀπ. Βαδραχάνη

Ο **ΑΓΙΟΣ** Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (1296-1359), ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς «Τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν κύρ Διονύσιον» (Ε.Π.Ε. 4, 404) γράφει ὅτι τρία εἶναι τὰ εἶδη τῆς ἀθεΐας.

Α) Ἡ πολυειδὴς πλάνη τῶν ἐλληνιζόντων φιλοσόφων

ΑΥΤΟΙ δέχονται ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεὸς παρὰ μόνο οἱ κατ' αἴσθησιν ἡδονές (Ἐπίκουρος) ἢ ὑπάρχουν κάποια στοιχεῖα ὕλης (Ἐμπειδοκλῆς, Ἡράκλειτος, Ἀναξιμένης, Δημόκριτος) ἢ ὅτι ὑπάρχει πλήρης ἀκαταληψία τῶν ὄντων ἀπὸ ὅλους· σὲ ὅλα ἐπικρατεῖ ἡ δόκησις (Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος) ἢ φαντάσθηκαν τὸν Θεό, ἀλλὰ πολὺ ἀμυδρὰ (Σωκράτης, Πλάτων).

Ὁ αἰρετικὸς Βαρλαάμ, τὸν ὁποῖο ἀντιμετώπισε ἐπιτυχῶς ὁ Παλαμᾶς, ἀνήκει στὴ πρώτη αὐτὴ κατηγορία τῶν ἀθέων, διότι ἰσχυριζόταν ὅτι ἡ ἄκτιστη οὐσία τοῦ Θεοῦ δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ἄκτιστη ἐνέργεια. Αὐτός, ὅμως, ποὺ ταυτίζει οὐσία καὶ ἐνέργεια, κατὰ τὸν ἅγιο Ἰουστίνο τὸ φιλόσοφο καὶ μάρτυρα καὶ ἄλλους πατέρες, ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ. Διότι αὐτὸ ποὺ δὲν ἔχει καμμία ἐνέργεια, οὔτε ὑπάρχει, οὔτε εἶναι κάτι.

Β) Ἡ πολυσχιδῆς καὶ πολύμορφος πλάνη τῶν αἰρετικῶν

ΑΛΛΟΙ θεωροῦν τὸν πατέρα ἄτεκνο (Ἰουδαῖοι), ἄλλοι τὸν θεωροῦν υἱὸ-πάτορα (Σαβέλλιος, ποὺ δίδασκε ὅτι Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Πνεῦμα εἶναι μία ὑπόστασις καὶ ἀπλῶς φέρει διαφορετικὰ ὀνόματα ἢ φορεῖ διαφορετικὰς μάσκες κατὰ καιροῦς), ἄλλοι τὸν θεωροῦν ἄκτιστο πατέρα κτιστοῦ υἱοῦ καὶ πνεύματος (Ἄρειος, Εὐνόμιος, Μακεδόσιος) καὶ ἄλλοι ἄλλα.

Ὅλοι αὐτοὶ δὲν διαφέρουν σὲ τίποτα ἀπὸ τοὺς ἀθέους. Λυμαίνονται τὴν τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν θεία φύση τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος.

Αὐτοὺς ζήλησαν ὁ Βαρλαάμ καὶ ὁ Ἀκίνδυνος, οἱ ὁποῖοι ἀφ' ἑνὸς ταύτιζαν ἄκτιστη οὐσία καὶ ἄκτιστη ἐνέργεια, ὅπως προαναφέραμε, ἀφ' ἑτέρου στὶς σχέσεις τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπο δεχόμενοι κτιστὴ ἐνέργεια. Ἔτσι ἔκαναν τὸ Θεὸ κτίσμα ἀφοῦ δεχόμενοι κτιστὴ ἐνέργεια· διότι ἀπὸ τὴν ἐνέργεια φαίνεται ἡ φύση λένε οἱ πατέρες.

Γ) Τὸ ν' ἀποφεύγει κανεὶς ν' ἀναφέρει

ὅλα τὰ δόγματα περὶ Θεοῦ

ΑΥΤΟ τὸ εἶδος τῆς ἀθεΐας δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν προηγούμενη πονηρὴν δυάδα. Κι ὅμως, τὸ μετέρχονται θεολόγοι καὶ κληρικοὶ καὶ δὲν ἀναφέρονται σ' αὐτά, ποὺ εἶναι δύσληπτα στὸ μυαλὸ τῶν πολλῶν. Δὲν ἐξηγοῦν τὶς θεολογίας τῶν ἀγίων πατέρων σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν τὶς ξέρουν, προφασισζόμενοι ὅτι δὲν εἶναι εὐληπτες οὔτε ἐφικτὲς γιὰ τὸν πολὺ κόσμον.

Κι ὅμως, ἂν ἀποσιωπήσεις ἀκόμη καὶ μία δογματικὴ διδασκαλία καταστρέφεται ὁ δογματικὸς φράκτης τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἰσβάλλει ἔτσι τὸ δηλητήριον τῆς αἰρετικῆς διδασκαλίας.

Οἱ αἰρετικοὶ φοβοῦνται καὶ δυσαρεστοῦνται ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῆς συνολικῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδοξίας. Διότι ἔτσι πέφτει τὸ προσωπεῖο τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, ποὺ αὐτοὶ φέρουν.

* * *

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ. Πρῶτο εἶδος ἀθεΐας, ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός. Δεύτερο, ὅτι ὑπάρχει, ἀλλ' ὄχι ἀλάθητα. Τρίτο, ἡ ἐλλιπὴς παρουσία τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ ἀναφέρει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὴ περίφημη δογματικὴ του ἐπιστολὴ στὸν εὐλαβέστατο μοναχὸ κύρ Διονύσιο.

Καὶ τώρα ἄς ἔλθουμε στὴν ἐποχὴ μας, κάνοντας κάποιες συγκρίσεις μὲ τὰ ὅσα συνέβαιναν στὴν ἐποχὴ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἀρχίζει μία προσπάθεια μεταξὺ τῶν χριστιανῶν τῶν διαφόρων «ἐκκλησιῶν» νὰ ἔλθουν σὲ μία ἐπαφή, ὥστε κάποτε νὰ τὰ βροῦν καὶ νὰ ἐνωθοῦν ξανά. Στὴ προσπάθεια αὐτὴ συμμετεῖχε καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἄρχισε, λοιπόν, ὁ λεγόμενος διαχριστιανικὸς ἢ οἰκουμενιστικὸς διάλογος. Οἱ διαφορὲς πολλὲς καὶ μάλιστα σοβαρὲς. Δύσκολα βρισκόταν σημεῖο ἐπαφῆς. Ἄρχισαν οἱ τριβὲς καὶ οἱ πολώσεις.

Ὁ διάλογος, γιὰ νὰ συνεχισθεῖ ἀπὸ δογματικὸς κατέληξε σὲ διάλογο ἀγάπης.

Ἄρχισε ἓνας δογματικὸς μινιμαλισμὸς· δηλαδή νὰ ἀρκεστοῦν οἱ διαλεγόμενοι σὲ ἐλάχιστα δογματικὰ σημεῖα, ποὺ συμφωνοῦν ἢ νὰ εἶναι ἐνωμένοι καὶ νὰ δέχονται τὶς δογματικὲς ιδιορρυθμίες τῶν ἄλλων.

Παρουσιάσθηκε ἡ «θεωρία τῶν κλάδων», ὅτι δηλαδή ἔχουμε κοινὴ ρίζα καὶ εἴμαστε διαφορετικὰ κλαδιὰ τοῦ ἰδίου δένδρου. Ἐπίσης ἡ θεωρία τῆς «περιεκτικότητας», ὅτι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ περιέχει διαφορετικοὺς χριστιανισμοὺς θὰ λέγαμε.

Ὁ διαχριστιανικὸς διάλογος ἀργότερα γιὰ λόγους πολιτικούς, διπλωματικούς, ἐθνικούς, ἀνάγκης, παγκοσμιοποιήσεως, ἐξελίχθηκε σὲ **διαθρησκειακό**, καὶ σὲ πρώτη φάση γίνεται μὲ μονοθεϊστικὲς θρησκείες. Θεωρεῖται μεγάλο πρᾶγμα ἡ πίστη σ' ἓνα Θεὸ τῶν μωαμεθανῶν καὶ τῶν ἰουδαίων.

Οἱ «θεολογικὲς» κορῶνες, ὅμως, συνεχίζονται. Ὅλες οἱ θρησκείες ὀδηγοῦν στὸν ἴδιο Θεό. Ὅλες ὑπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ὅλες ἔχουν μέσα τους κάποια ἀλήθεια. Ἔτσι ἀρχισαν νὰ γίνονται διαθρησκειακὲς συναντήσεις μὲ **θρησκείες κάθε εἴδους καὶ ὄχι ἀναγκαστικὰ μονοθεϊστικὲς.**

Καὶ ὁ κατήφορος δὲν ἔχει τέλος!

* * *

ΚΑΙ τίθεται τὸ ἐρώτημα· Ποῦ βαδίζουμε; Ξεχάσαμε ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου (Ἰω. ἡ' 12), ἡ μόνη Ὁδὸς, ποὺ μπορεῖ νὰ

βαδίσει ὁ ἄνθρωπος, ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωὴ (Ίω. ιδ' 6), καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν εἶναι πραγματικὸς καὶ ἀληθινὸς Θεός; Ξεχάσαμε ὅτι «οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια» (Ψαλμ. 4ε' 5); Ξεχάσαμε ὅτι τὸν **εἰδωλολάτρη** ἑκατόνταρχο Κορνήλιο (Πράξ. ι'), ποῦ ἦταν εὐσεβῆς, καὶ ζοῦσε μὲ νηστεῖες καὶ ἐλεημοσύνες καὶ προσευχές, δὲν τὸν ἄφησε ὁ Χριστὸς στὴ θρησκεία του, οὔτε εἶπε ἀφοῦ ἔχει ἀγία ζωὴ θὰ σωθεῖ, ἀσχέτως ποῦ εἶναι εἰδωλολάτρης, ἀλλὰ ἔστειλε ἄγγελο καὶ τοῦ εἶπε νὰ καλέσει τὸν Πέτρο νὰ τὸν κατηχήσει στὴν ὀρθὴ πίστη;

Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ στὸν εὐνοῦχο τῆς βασιλίσσας τῶν Αἰθιοπῶν τῆς Κανδάκης (Πράξ. η' 26-40), ποῦ ἦταν εὐσεβῆς Ἰουδαῖος καὶ ὑπεβλήθη στοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους μακρινοῦ ταξιδιοῦ, γιὰ νὰ ἔλθει καὶ νὰ προσκυνήσει στὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μέσα στὸ ἀμάξι του ἐνῶ ἦταν μεσημέρι, καὶ συνεπῶς ἔπρεπε νὰ φάγει καὶ νὰ κοιμηθεῖ ἢ νὰ ἀπολαύσει τὴν ὁμορφιὰ τῶν τόπων ποῦ περνοῦσε, αὐτὸς διάβαζε τὸν προφήτη Ἡσαΐα. Καὶ ἐνῶ τὸ ἀμάξι τρανταζόταν καὶ τὸ διάβασμα δὲν ἦταν εὐκόλο, καὶ ἐκτὸς τούτου δὲν καταλάβαινε αὐτὰ ποῦ διάβαζε, ἐν τούτοις γεμάτος ὄρεξη καὶ πάθος νὰ καταλάβει τὰ νοήματα τοῦ Ἡσαΐα συνέχιζε νὰ διαβάσει. Κι ὅμως, τὸν εὐλαβέστατο αὐτὸν Ἰουδαῖο ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἄφησε στὴν θρησκεία του, οὔτε εἶπε ὅτι θὰ σωθεῖ, ἐπειδὴ εἶναι τόσο ζηλωτῆς, ἀλλὰ ἔστειλε τὸν ἀπόστολό του Φίλιππο, γιὰ νὰ τὸν κατηχήσει.

Κι αὐτό, διότι ὁ Ἰουδαϊσμός δὲν πιστεύει σὲ Τριαδικὸ Θεό, οὔτε στὴ θεία φύση τοῦ Χριστοῦ, οὔτε στὴν ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου, οὔτε σὲ εἰκόνες, καὶ τὸ σπουδαῖο, καὶ αὐτὸ τὸ Μεσσία, τὸν περιμένει καὶ τὸν περιμένει ὡς κοσμικὸ ἐθνικὸ μεσσία, ποῦ θὰ ἔλθει νὰ σώσει ὕλικά τὸ Ἰσραήλ.

Στὰ ἴδια αἰρετικὰ δόγματα πιστεύει καὶ ὁ μουσουλμανισμὸς καὶ ἐπιπλέον ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο σὲ γενετήσια ἀκράτεια καὶ σὲ σφαγὴ ὄσων δὲν πιστεύουν στὸ Ἰσλάμ.

Ποῦ εἶναι, λοιπόν, ἡ ἀξία τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν καὶ ποῦ ἡ ἀξία – πολὺ περισσότερο – τῶν εἰδωλολατρικῶν;

Νὰ προχωρήσουμε καὶ στοὺς αἰρετικούς χριστιανούς.

Ποιὰ ἡ ἀξία τοῦ παπισμοῦ, ποῦ πιστεύει καὶ αὐτὸς σὲ κοσμικὸ μεσσία καὶ ἔχει κράτος, πρεσβείες, διπλωματία, στρατό, ἀστυνομία, τράπεζες καὶ πάει λέγοντας; ποῦ ἔχει διαστρέψει τὸ τριαδικὸ δόγμα μὲ τὴν προσθήκη στὸ «Πιστεύω» τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ποῦ θεοποίησε καὶ ἔκανε ἀλάθητο τὸν

ἄνθρωπο πάπα, θεοποίησε τὴν Παναγία μὲ τὸ δόγμα τῆς ἀσπίλου συλλήψεως, χρησιμοποιεῖ ἄζυμο ἄρτο στὴ θεία εὐχαριστία καὶ τόσα ἄλλα;

Ποιά ἢ ἀξία τῶν προτεσταντῶν, ποὺ ἀρνοῦνται τὴν παράδοση, τὶς εἰκόνες, τὸν σταυρό, τοὺς ἁγίους καὶ τὶς μεσιτεῖες τους, τὴν εἰδικὴ ἱερωσύνη, τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως, τὰ ἄλλα μυστήρια καὶ τόσα ἄλλα; Ὅρισμένοι δὲ ἐξ αὐτῶν προχώρησαν σὲ χειροτονίες γυναικῶν, ἀναγνώριση καὶ χειροτονία ὁμοφυλοφίλων, καὶ ἄλλες παρατυπίες;

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος μᾶς προειδοποιεῖ· καταντήσατε ἄθεοι. Θὰ τὸν ἀκούσουμε;

(*) Ἐφημερ. «**Ὁρθόδοξος Τύπος**», ἀριθ 1670/22.12.2006, σελ. 3. Τὰ ἔντονα γράμματα εἶναι τοῦ κειμένου. Ἐπιμέλ. ἡμετ.